

Deze historische methode poogt na te gaan uit welk tijdperk een bepaald verschijnsel dateert of ook wel, welke de geestelijke houding was van hen, die voor het eerst de nieuwe vinding of ontdekking deden.

Wanneer dan blijkt dat een bepaald verschijnsel, een bepaalde levenshouding, een bepaalde gedragsvorm voorkwam b.v. bij de oude Grieken of bij de Boschnegers of bij de Indianen of waar dan ook bij de heidenen, dan zegt men: hieruit blijkt dat dit verschijnsel, dit gedrag, enz. te veroordeelen is, want het is heidensch.

Zoo te doen is onzes inziens geheel onjuist.

Immers, al deze heidenen waren menschen en niets menscheleijks was hun vreemd. Zij plachten ook op twee beenen te loopen en uit twee oogen te zien; zij hadden ook de gewoonte hun gedachten uit te drukken in zinnen; zij aten en zij dronken. Hun kinderen spelen hun spelletjes. Balsoepen komen bij alle volkeren voor. Alle volkeren beschikken over bepaalde min of meer primitieve instrumenten. De speld b.v. is een instrument, dat van den meest eenvoudigen vorm, de doorn zooals die in het bosch gevonden wordt, tot aan den meest gecompliceerden vorm, de met juwelen bezette veiligheidsspeld, in alle cultuurperiodes wordt gevonden.

Maar nu gaat het toch waarlijk niet aan om op grond van het feit, dat deze algemeen menscheleijke dingen ook bij heidenen gevonden worden, deze dingen te veroordeelen en te zeggen dat wij als christenen er niet aan mee doen.

Zoo te doen zou trouwens ook onmogelijk zijn. Daarmede is dan tegelijkertijd aangetoond, dat het feit, dat wij een bepaald levensvorm of een bepaalde levenswijze ook bij heidenen vinden, omtrent de zedelijke waarde van dezen levensvorm als cultuurverschijnsel ons niets, maar dan ook helemaal niets zegt.

Wij moeten, willen we tot een gefundeerd oordeel komen, ongetwijfeld in de eerste plaats den aard van het cultuurverschijnsel bepalen op grond van den zin van het verschijnsel als zoodanig.

En dat we dan in de eerste plaats stuiten op de vraag welke beleving het nieuwe verschijnsel aan de menschen geeft en welke dus de grond is op welke zij zich tot het nieuwe verschijnsel aange trokken gevoelen, moet onmiddellijk duidelijk zijn. Het gaat om de gesteldheid van het hart van den mensch bij een bepaalde daad.

Want de zonde schuilt niet in het ding, of in het middel als zoodanig, maar in het hart van den mensch, die een zeker ding of middel gebruikt.

Dit moet in de eerste plaats vaststaan, anders loopen wij groot gevaar op allerlei wijze fout te gaan.

UIT DE SCHRIFT

Een zoon — voor den Heere!

En Hanna beloofde eene geloofte, zij zeide: Heere der heirscharen! zoo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedachte, en Uwe dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uwe dienstmaagd een mannelijk zaad, — zoo zal ik dat den Heere geven al de dagen zijns levens. 1 Sam. 1:11.

Wij zijn het nieuwe levensjaar ingegaan. En wij hebben daarvoor onze begeerten, onze echt menscheleijke verlangens.

Ook als wij God vreezen. Juist als wij God vreezen. Want dan hebben we ook nu voor dit jaar Gods belofte.

En uit Gods belofte bloeit de hope op voor Gods volk.

Hanna wist ook wat verlangen was. En zij heeft haar deel gehad van de krenking des harten door de uitgestelde hope.

Ach zij heeft zoo verlangd! Echt menscheleij, echt vrouwelijk naar een kind, naar een zoon! En zij heeft verlangende in het heiligdom te Silo haar geloofte afgelegd.

Dat is het eigenlijke in ons geloofsleven. In onze Christelijke actie.

Dat wij de geloofte afleggen.

Want dat beteekent niet, dat wij den Heere binden willen aan onze voorwaarden. Juist niet. Maar dat wij ons laten binden door Gods belofte.

Hanna's bidden en Hanna's hopen staat met de belofte in het allernauwste verband.

Daardoor is het hopen dergenen, die God vreezen, onderscheiden van het hopen dergenen, die Hem niet kennen.

Neen dat neemt het natuurlijke in dat hopen niet weg. Hanna heeft echt begeerd naar natuurlijke moederweelde. Het natuurlijke wordt door de belofte Gods juist vernieuwd en geheiligd.

Zij wil echt vrouw zijn en een echte moeder, omdat daar is de belofte des Heeren.

Haar eigenlijke huwelijksverlangen, is om een kind, een zoon te mogen hebben — voor den Heere.

Om in haar moeder-zijn mee te mogen dienen tot het komen van de belofte.

Om zoo, eenvoudig moeder zijnde, betekenissen te mogen hebben voor haar volk.

Zie, juist waar in Israël jong leven gebloeid werd door de belofte, daar bloeide in Israël het heerlijk jong verlangen.

Daar juichte men in het leven.

Om te mogen zijn, om te mogen dienen — voor den Heere.

En dat geldt maar niet van Israël vroeger.

Maar dat geldt van al Gods volk ook nu.

Ook nu is er alleen hope, door de belofte.

Ook nu is er alleen Gode welgevallig begeeren indien dat geboren wordt uit het verbond.

Indien we willen leven, en arbeiden en voortbrengen — voor den Heere.

Dan zullen we een rijk leven hebben ook dit jaar.

En dan hoort daar zeker bij, dan hoort daar allereerst bij in het huwelijksleven het gebed om het kind — voor den Heere.

Dan is er een juichen bij de geboorte.

En bij het opgroeien, als de persoonlijke toewijding komt aan den Heere.

Dan dragen we vrucht.

Dan — Anders niet. Als dit gebed gestorven is. Als ons leven en arbeiden, als ook het huwelijksleven der Christenen in een ander teeken staat. Als het staat in het teeken: voor onszelf.

Dan zijn we onvruchtbaar.

Niet maar naar het lichaam.

Maar voor het heele leven. Voor onzen tijd. Al maken wij veel beweging. Dan is het niets.

Ja, erger.

Dan werken we mee aan de versterking.

Aan het toenemen der benauwing.

Dan heeft de wereld slechts schade van ons.

Wij gaan het jaar weer in.

Hopend en begeerend.

Maar dan bloeit ons begeeren op uit het aangrijpen van de belofte.

Uit het verbond.

Ook en juist in het huwelijk.

Zalig, die leven uit het verbond.

Gezegend de vrouwen, de moeders die den Heere vreezen.

Die moeder worden voor den Heere.

In haar zal het leven gezegend worden.

A.

D. S.

KERKELUK LEVEN

„Voor“ en „tegen“. (II.)

Nu kom ik toe aan vraag b: is in de geciteerde teksten wel inderdaad sprake van een besliste of beslissende keuze? Ik meen: dat de teksten daarmee niets te maken hebben.

Nog duidelijker: dat zij met de vraag van wedergeboorte of waarachtige bekeering niets te maken hebben.

Ik wijs er al dadelijk op, dat de in den brief geciteerde uitspraak: „wie dan niet tegen Hem (God) is, die is vóór Hem“, of de andere: „Zij zijn niet tegen Hem, dus vóór Hem“, nergens in den bijbel staat.

Laat ons eens zien.

1. De naam „God“, staat in den tekst niet. Zelfs de naam „Christus“ ontbreekt. Hier spreekt telkens Jezus de Nazarener. En dat maakt een groot verschil. Want Jezus Christus is wel God, doch Hij is tevens waarachtig mensch. En hier spreekt Hij als Messias, in zijn historisch optreden onder zijn volk, in zijn eerste periode. Dat optreden brengt onder de menschen beroering en schifting. Er zijn er, die in Jezus, den Nazarener, den Messias erkennen. Anderen doen dit niet, of nog niet. De een spreekt dus „vóór“, de ander „tegen“. De één loopt „met“ Jezus van Nazareth, de ander weigert dat, want hij verklaart zich „tegen“ dien Jezus. Maar is dat nu besliste keuze? Een beslissende keuze? Wees nuchter: toen Christus deze woorden sprak, was Judas nog altijd een vóór-stemmer. Hij zei en meende positief: Jezus van Nazareth is de Messias. In die overtuigende preekte hij, deed wonderen, wierp ook duivelen uit. Hij was dus vóór, op dat oogenblik. Later evenwel was hij tegen. Dit neemt niets weg van zijn oogenblikkelijk vóór-zijn; want hij was „met“ Jezus, en „vergaderde“ dan ook met Hem, hij vergaderde inderdaad de kudde, bracht velen toe. Toch ontbrak de beslissende keuze van het hart, waarvan de uitgangen des levens zijn, vóór God, den God des Woords. Men moet den „historischen Jezus“ wel niet scheiden, doch niettemin altijd onderscheiden van den eeuwigen God. En het vóór of tegen den „historischen Jezus“ zijn, dat kan — denk aan Judas — gevolg zijn van misverstand. Het kan ook — denk aan de andere discipelen — vrucht van geloof zijn.

2. Helderder wordt de kijk op deze eenvoudige werkelijkheid nog, als men let op het meervoud: ons. Mijn briefschrijver en ettelijke menschen met hem citeeren steeds: wie tegen mij niet is, die is vóór mij. Tweemaal enkelvoud. Maar er staat: meervoud: ons. Bedoeld zijn dus de officiële kring van Jezus en zijn volgelingen, zoo, als die kring zichtbaar zich vertoonde in een voor ieder te tellen gezelschap. Onder die „ons“ is — men moet niet knoeien — óók Judas begrepen. Als Judas ergens preekte in Jezus' naam, waren er menschen, die voor dien nieuwen preeker-zending-wonderdoener waren; en anderen zeiden: niet van gediend.

3. Weer duidelijker wordt alles, wanneer men er op let, dat de uitdrukking „vóór ons“ wordt afgewisseld met de andere: „met mij“. Nu zal men mij tegenwerpen: hier vervalt uw opmerking van zooveel, toen op dat meervoud („ons“) zoo sterke nadruk werd gelegd; want hier is toch maar het enkelvoud gebruikt (met mij)! Toch handhaaf ik hetgeen gezegd werd; immers: men moet ook letten op de wisseling van vóór en met. Ik kan in mijn hart vóór iemand zijn, dien ik nooit gezien, nooit persoonlijk ontmoet heb. Dan ben ik wel „vóór“ hem, doch niet „met“ hem. Zoodra ik evenwel „met“ iemand ga, vormen we een... gezelschap. Dan „trekken we samen op“, en doen dat nu, ook al zou later tusschen ons beiden een breuk geslagen worden. Iemand, die op een gegeven moment „tegen Jezus“ was, zou, desgevraagd, natuurlijk weigeren, publiek „met Hem“ te gaan; hij sloot zich dan niet bij diens gezelschap aan. Maar zoo was hij dus tegelijk „tegen ons“ — tegen het officieel gevormde gezelschap.

4. De gedachte, dat men onder de woorden „vóór“ en „tegen“ zou moeten verstaan een beslissende levenskeuze, of een voor eeuwig staan binnen, dan wel buiten den cirkel der verkiezing Gods, vervalt absoluut, als men maar eens nuchter zich afvraagt: wie worden in het Nieuwe Testament zoolg gezegd „met Jezus“, den historischen Jezus, te zijn? Het antwoord is gemakkelijk. Uit vergelijking van Marc. 3:14, Joh. 15:27, Matth. 26:51 blijkt, dat van de 12 discipelen zonder onderscheid (Judas inbegrepen) gezegd wordt, dat ze „met Jezus“ waren. „Met“ een rabbi, een leermeester, te zijn, was een vaste uitdrukking voor: in het gezelschap van dien meester zijn, Matth. 26:71, Luc. 22:59, Joh. 18:26. Er waren soms wel menschen, die Jezus als Christus liefhadden, en toch niet de kans hadden of kregen, „met“ Hem te zijn, maar bij wie de wil gold voor de daad; die dus, geestelijk genomen, toch Zijn discipelen wilden wezen, b.v. Marcus 5:18. Zulk een „met iemand zijn“ kan beteekenen: een publieke uitspraak doen ten gunste van iemands optreden of leer; zoo is Jezus „met“ Johannes, Joh. 3:26. Ja, nog ruimer en algemeener kan de uitdrukking worden opgevat: „met“ Jezus toch waren heel wat menschen, die later Hem loslieten of hielpen verwerpen; de „schare“ was met Hem, Joh. 12:17; en de schare, enfin, die is — de schare. „Met iemand“ zijn in het algemeen de menschen, die hem begeelden, en in zijn publieke werk, al of niet met het rechte inzicht, de behulpzame hand bieden; zoo heeft David van zulke menschen Matth. 12:4, Marc. 2 vs 25, Luc. 6:3 en Paulus Hand. 20:34, Titus 3:15; men zou dan ook Demas dien naam (met P.) kunnen geven, en tevens den man, met wien David „brood at“, maar die „de verzenen tegen hem grootelijks heeft verheven“.

5. Tenslotte wijkt heel die suggestieve aanwending van de bekende tekstenreeks, gelijk wij die plegen te hooren, als men maar eens op gelijke manier zich afvraagt: wat beteekent nu eigenlijk „tegen“, en wat „vóór“ in dit verband? Indien eens „tegen“ niet meer inhield dan: „in het nadeel van“, en „vóór“ niet meer (en niet minder) dan: in het voordeel van (zooals b.v. een „bij ongeluk“ op een bepaalden candidaat uitgebrachte stem in diens „voordeel“ is, zonder dat evenwel de stemmer in zijn hart aan dien candidaat „verbonden“, of zelfs maar in partijverband „met“ hem is, wat dan?? Maar laat ons die vraag nog afzonderlijk onder de oogen zien, om dan conclusie te trekken.

We stelden dus de vraag: wat is in onze tekstenreeks bedoeld met: „tegen“ en wat met „vóór“? Kon „tegen“ misschien niet meer willen zeggen dan „in het nadeel van“ en „vóór“ niet meer dan „in het voordeel van“?

Indien dit juist zou blijken, dan vervalt de probleemstelling, die den schrijver van den brief zooveel moeite bezorgd heeft, geheel en al; dat is duidelijk.

Welnu — ik geloof inderdaad, dat we hier den sleutel ter verklaring moeten zoeken.

Reeds heb ik gewezen op de beteekenis, die „met“ (in de verbinding „met iemand zijn“) in het Grieksch van het Nieuwe Testament heeft.

Zoeken we op dezelfde manier eens voorbeelden uit het Grieksch Nieuwe Testament van het gebruik van „tegen“ en van „vóór“.

a) Inzake „tegen“ (of „tegen“ iemand of iets of een groep van menschen zijn) valt te wijzen op een uitspraak, die ons dadelijk interesseert, omdat er dezelfde twee voorzetsels in gebruikt worden,

als hier. Wij ver voor de den loc den, re intege digen; ten, wa zen wa „Tege „ten vo „kens“ op ande vers 7).

Meer 8:31 zelsel er veel ons zij noemen maken. mand z wezenlij keuze“

Zoo i ters en tereen, oogenbli leen als tuigenis

26:59, Hoe l hartsc testame dacht s result wel zee vertaling doch he tus niet valsche

God (in tóch fei dooden (gelijk l mogelijk van God bedoelin is het te wordt h bedoelin

21:28 e b). Er In de wil als: van, te

Wie i diens werk, h zijn kan Laat

Reeds 13:8. D zijt verv staat er belang n.l. de krogen.

voord Rom. 8 Zijnen, ten vo 'sVader een zelf Hand. 2 elkaars de voor gelijk ze in 't hie geschied volstaan boek op beteekeer volled

† Prof De tij deboom nog in c volgend

„Een F Onget de Schr ters En enkele

Verscl ons bla o.m. in en ze t Deze